

Anonymizované znenie

Preklad

C-758/19 – 1

Vec C-758/19

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

16. október 2019

Vnútroštátny súd:

Polymeles Protodikeio Athinon

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

18. jún 2019

Žalobca:

OH

Žalovaný:

ID

[*omissis*]

**IL POLYMELES PROTODIKEIO ATHINON [Prvostupňový senátny súd
Atény, Grécko]**

[*omissis*]

zasadol na verejnom pojednávaní 10. januára 2019 na prejednanie sporu medzi:

ŽALOBCA: OH, [*omissis*], s pobytom v Aténach [*omissis*]

a

ŽALOVANÝ: ID [*omissis*], s pobytom v Kifisii – Attiki [*omissis*].

Žalobca navrhuje, aby súd vyhovel jeho žalobe z 13. septembra 2017, [*omissis*].
[*Procesné otázky*]

[*omissis*]

VZHLADOM NA UVEDENÉ TENTO SÚD

ROZHODOL PODĽA ZÁKONA TAKTO:

V súlade s ustanoveniami článku 343 Zmluvy o fungovaní Európskej Únie (ZFEÚ) Únia požíva na území členských štátov výsady a imunity nevyhnutné pre plnenie svojich úloh za podmienok stanovených v protokole z 8. apríla 1965 o výsadách a imunitách Európskej únie. To isté platí pre Európsku centrálnu banku a pre Európsku investičnú banku. Článok 11 Protokolu z 8. apríla 1965 o výsadách a imunitách Európskej únie, v súčasnosti pripojeného k Zmluve ako protokol č. 7, uvádza, že „bez ohľadu na svoju štátnu príslušnosť úradníci a ostatní zamestnanci Únie na území každého členského štátu požívajú: a) imunitu voči právomoci súdov vo vzťahu k činnosti v rámci svojho úradného postavenia vrátane ich ústnych alebo písomných prejavov, s výhradou použitia ustanovení zmlúv týkajúcich sa jednak pravidiel určujúcich zodpovednosť úradníkov a ostatných zamestnancov voči Únii a jednak právomoci Súdneho dvora Európskej únie, ktorý rozhoduje o sporoch medzi Úniou a jej úradníkmi a ostatnými zamestnancami. Túto imunitu požívajú i po skončení výkonu svojej funkcie...“ Článok 17 toho istého protokolu spresňuje, že výsady, imunity a výhody sa priznávajú úradníkom a ostatným zamestnancom Únie výlučne v záujme Únie, a že každý orgán Únie sa vzdá imunity priznanej úradníkovi alebo inému zamestnancovi, ak tento orgán uzná, že vzdanie sa imunity nie je v rozpore so záujmami Únie. Napokon článok 19 protokolu stanovuje, že články 11 až 14 a článok 17 sa vzťahujú na členov Komisie. Uvedené ustanovenia článku 343 ZFEÚ teda priznávajú Únii výsady a imunity potrebné na plnenie jej úloh, čiže výsady a imunity spojené s výkonom právomocí, ktoré sú jej pridelené. Ich rozsah

a obsah sú určené uvedeným protokolom z 8. apríla 1965. Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) usúdil, že výsady a imunity upravené v uvedenom protokole majú funkčnú povahu a teda sú obmedzené na situácie, keď slúžia na zabránenie prekážkam činnosti a nezávislosti Únie. V dôsledku toho imunita alebo imunita voči právomoci súdov upravená protokolom č. 7 ZFEÚ *a priori* nevyklúčujú právomoc vnútroštátnych súdov členských štátov, napriek tomu, že je potrebné skúmať prípad od prípadu, či konkrétny spor patrí do právomoci súdu Európskej únie. Napríklad bolo rozhodnuté, že hoci exekúcia pohľadávok voči Spoločenstvám môže za určitých okolností brániť ich fungovaniu a obmedzovať ich nezávislosť, takúto exekúciu pohľadávky voči Komisii ako tretej strany napokon možno povoliť v súvislosti so sumami, ktoré Komisia dlhuje odporcovi z titulu nájomného (uznesenie Súdneho dvora z 11. apríla 1989, S.A. Générale de Banque/Komisia, C-1/88, Zb. s. 857, body 9 a 15, a rozsudok Všeobecného súdu z 19. marca 2010, Gollnisch/Parlament, vec T-42/06, Zb. s. II-1135, bod 94). V tej istej súvislosti bolo tiež rozhodnuté, že orgány inštitúcií sa nemôžu odvolávať na predmetné imunity a výsady s cieľom odmietnuť poskytnúť vnútroštátnym súdnym orgánom podklady a informácie, ktoré zhromaždili v súvislosti s porušením práva Únie, pretože takéto odmietnutie by predstavovalo porušenie povinnosti spolupráce, ktorá prináleží orgánom inštitúcií v zmysle článku 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii, ale aj článku 19 protokolu [pozri uznesenie Súdneho dvora z 13. júla 1990, Zwartveld a i., C-2/88, Zb. s. I-3365, body 20 a 21 (*omissis*)]. Na druhej strane Súd pre verejnú službu v spojených veciach F-124/05 a F-96/06, [rozsudok z 13. januára 2010, (bod 231)], rozhodol, že imunita voči právomoci súdov upravená článkom 11 (predtým článok 12) protokolu o výsadách a imunitách chráni úradníkov a ostatných zamestnancov voči úkonom v trestných konaniach zo strany orgánov členských štátov v súvislosti s aktmi vykonanými v ich úradnom postavení. Súdny dvor neskôr pri výklade ustanovenia článku 8 protokolu, ktorý sa zas týka imunity členov Európskeho parlamentu, vyhlásil, že názor európskeho poslanca musí byť na to, aby sa naň vzťahovala imunita, vyjadrený pri výkone jeho funkcií, čo nemusí [nutne] nastať v prípade vyhlásenia pochádzajúceho od európskeho poslanca [mimo sály] Európskeho parlamentu, ktoré viedlo k trestnému stíhaniu v členskom štáte jeho pôvodu z dôvodu trestného činu ohovárania. V prípade vyhlásení európskeho poslanca, ktoré sú predmetom trestného stíhania v členskom štáte jeho pôvodu, treba konštatovať, že „imunita stanovená v článku 8 protokolu môže v konečnom dôsledku zabrániť súdnym orgánom a vnútroštátnym súdom, aby vykonávali svoje príslušné právomoci v oblasti stíhania a sankcionovania trestných činov s cieľom zabezpečiť dodržiavanie právneho poriadku na svojom území, a zároveň tak úplne zbaviť osoby poškodené týmito vyhláseniami prístupu k spravodlivosti, a to prípadne aj na účely získania náhrady vzniknutej ujmy v občianskoprávnom konaní“ (rozsudok Súdneho dvora zo 6. septembra 2011, C-163/10, Patriciello, Zb. s. I-7565, body 18 a 34, ako aj rozsudok Gollnisch, už citovaný, bod 58). Napokon Súdny dvor tiež vyhlásil, že nemá právomoc rozhodovať o návrhu na náhradu škody spôsobenú protiprávnym konaním (mimozmluvná zodpovednosť) jednoducho na základe skutočnosti, že k škodovej udalosti došlo v priestoroch Európskeho parlamentu (rozsudok Súdneho dvora z 22. marca 1990, Le Pen

a Front National, C-201/89). V súlade s ustanovením článku 3 ods. 2 Kodikas Politikis Dikonomias (grécky občiansky súdny poriadok) sú ďalej z právomoci gréckych súdov vylúčení cudzinci, ktorí požívajú imunitu voči právomoci súdov, pričom nie sú dotknuté spory týkajúce sa práv z nehnuteľností, za predpokladu, že daná právna úprava sa týka len cudzincov a nie aj Grékov [omissis] [vnútroštátna judikatúra]. Okrem toho podľa článku 24 gréckeho občianskeho súdneho poriadku sa na Grékov, ktorí požívajú imunitu voči právomoci súdov, ako aj na úradníkov v službe v zahraničí, vzťahuje právomoc súdu, v obvode ktorého mali pobyt pred svojou misiou, alebo právomoc súdov hlavného mesta štátu, ak pred svojou misiou nemali pobyt [v Grécku]. Zdá sa však, že posledné uvedené ustanovenie je v rozpore s vyššie uvedenou právnou úpravou, v prvom rade s právom Európskej únie upraveným v článkoch 343 ZFEÚ a v článkoch 11, 17 a 19 protokolu č. 7 [rozsudok Súdneho dvora (z 15. júla 1964.) Costa/ENEL, C-6/64], ktoré výslovne stanovujú imunitu úradníkov, ostatných zamestnancov a členov Európskej komisie voči právomoci súdov bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť. Navyše podľa ustanovení článkov 13 a 17 Zmluvy o Európskej únii je Európska komisia kolektívnym orgánom Únie *par excellence* a preto nemožno usúdiť, že jej členovia, Komisári, majú postavenie diplomatov alebo veľvyslancov členského štátu, ktorého sú štátnymi príslušníkmi, a teda že by sa na nich vzťahoval Viedenský dohovor z [18]. apríla 1961 (podpísaný zákonným dekrétom č. 503/1970); v dôsledku toho sa z rovnakého dôvodu neuplatňuje ich imunita voči právomoci súdov vysielajúceho členského štátu, teda členského štátu ich štátnej príslušnosti. Napokon podľa článku 267 ZFEÚ má Súdny dvor Európskej únie právomoc vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú: a) výkladu zmlúv; b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie; v dôsledku toho ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento súdny orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor Európskej únie, aby o nej rozhodol [omissis] [vnútroštátna judikatúra].

Žalobca vo svojej žalobe uvádza, že vďaka svojej akademickej dráhe, svojej profesijnej kariére a svojim pracovným skúsenostiam v Grécku a zahraničí prijal v roku 2004 ponuku poskytovať svoje služby ako osobitný právny poradca na ministerstve zdravotníctva, ktoré politicky viedol žalovaný. Následne až do roku 2014 poskytoval žalovanému svoje služby v jeho najlepšom záujme v súvislosti s akýmkoľvek úlohami, ktoré mu boli zverené (kandidatúra na prezidenta republiky, minister obrany, minister zahraničných vecí), pričom mal na starosti správu vecí nielen profesijnej, ale aj osobnej povahy. Vzhľadom na ich dobrú spoluprácu a účinný výkon jeho funkcií nasledoval žalovaného do Bruselu, kde sa žalovaný usadil ako komisár Európskej únie, pričom zastával funkciu zástupcu riaditeľa jeho kancelárie. V tomto postavení mal na starosti agendu migrácie, vnútorných vecí a občianstva, ktorá bola pridelená kancelárii žalovaného, pričom mal dočasne na starosti témy bezpečnosti a boja proti kriminalite, ale aj osobné otázky žalovaného. Žalovaný mu v septembri 2015 odňal všetky úlohy spojené s týmito funkciami a pridelené mu úlohy v oblasti boja proti drogám a podporovania politiky občianstva Únie, čo sa mu zdalo ponížujúce vzhľadom na jeho profesijnú a vedeckú povesť. Hoci pokračoval v príkladnom poskytovaní svojich služieb

žalovanému, ten ho v apríli 2016 bez dôvodu požiadal o odstúpenie, pričom mu spresnil, že v prípade odmietnutia podpíše výpoveď jeho pracovnoprávneho vzťahu s Európskou komisiou. Na konci apríla 2016 mu Generálne riaditeľstvo ľudských zdrojov a bezpečnosti Európskej komisie oznámilo ukončenie jeho pracovnoprávneho vzťahu s Európskou komisiou z dôvodu potvrdenej straty dôvery žalovaného voči nemu, pričom v súvislosti s týmto dôvodom nebol pred prijatím uvedeného rozhodnutia týmto úradom ani vypočutý. Proti uvedenému rozhodnutiu podal na jednej strane odvolanie, ktoré bolo zamietnuté, a na druhej strane žalobu na Súdnom dvore. Žalovaný mu svojimi urážlivými vyhláseniami, týkajúcimi sa straty dôvery voči nemu a nedostatočného plnenia jeho úloh, pričom tieto vyhlásenia nijako neodôvodnil a nedal mu ani možnosť brániť sa, spôsobil ujmu na dôstojnosti a osobnosti a ako nevyhnutný dôsledok spôsobil ukončenie jeho pracovnoprávneho vzťahu s Európskou komisiou. Uvedené nespravodlivé konanie žalovaného mu spôsobilo obrovskú majetkovú ujmu – stratu odmeny zo strany Európskej komisie za obdobie od 1. novembra 2016 do 31. októbra 2019 v sume 452 299,32 eura –, ale aj nemajetkovú ujmu, keďže obvinenia voči nemu mu poškodili jeho povest', budúci život a negatívne ovplyvnili jeho možnosti pozícií v prostredí Európskej únie a jej orgánov. Z týchto dôvodov žiada, aby bola žalovanému predbežne vykonateľným rozhodnutím uložená povinnosť a) nahradiť mu spôsobenú majetkovú ujmu, ako je spresnená a uvedená v žalobe, v sume 452 299,32 eura spolu so zákonnými úrokmi od dátumu doručenia; b) nahradiť mu nemajetkovú ujmu spôsobenú jeho nespravodlivým a nepovoleným konaním tak, že mu z toho dôvodu uhradí sumu 600 000 eur; c) odvolať nepravdivé urážlivé a falošné vyhlásenia a nahradiť trovy konania.

Žaloba, ako je opísaná vo svojom predmete, bola podaná proti Komisárovi, ktorý, hoci je gréckym štátnym príslušníkom, podľa vyššie citovaných právnych ustanovení článkov 343 ZFEÚ a 11, 17 a 19 uvedeného protokolu požíva imunitu voči právomoci súdov. V tejto súvislosti bolo vo vyhlásení Generálneho riaditeľstva ľudských zdrojov a bezpečnosti Európskej komisie z 22. decembra 2017 spresnené, že „ID, komisár pre migráciu, vnútorné veci a občianstvo požíva ako člen Komisie imunitu vo vzťahu k činnosti v rámci svojho úradného postavenia vrátane svojich ústnych alebo písomných prejavov, v súlade s článkami 11 a 19 protokolu č. 7 o imunitách Európskej únie. Rozhodnúť o vzdaní sa imunity môže Kolégium komisárov na žiadosť vnútroštátneho súdu, pokiaľ tento orgán uzná, že takéto vzdanie sa imunity nie je v rozpore so záujmami Únie“.

V tomto prípade proti žalovanému komisárovi neprebíha žiadne trestné konanie, na základe ktorého by príslušný vnútroštátny súdny orgán požiadal o vzdanie sa imunity, no prejednáva sa občianskoprávna žaloba, ktorej predmetom je – ako bolo uvedené vyššie – náhrada majetkovej a nemajetkovej ujmy.

Tento súd na základe právnych úvah uvedených v prvej časti tohto rozhodnutia usudzuje, že ide o otázku výkladu nie celkom jasných ustanovení článku 343 ZFEÚ v spojení s ustanoveniami článkov 11, 17 a 19 uvedeného protokolu, ktorých (výklad) patrí v zmysle článku 267 ZFEÚ do výlučnej právomoci

Súdneho dvora Európskej únie. Na tento účel tento súd považuje za potrebné prerušiť konanie [omissis] a položiť Súdnemu dvoru tieto otázky výkladu:

[omissis] [text prejudiciálnych otázok ako vo výroku]

Z TÝCHTO DÔVODOV

sa konanie prerušuje.

Súdnemu dvoru Európskej únie sa podáva [omissis] v zmysle článku 267 ZFEÚ návrh na výklad týchto prejudiciálnych otázok:

1. Sú pojmy „imunita voči právomoci súdov“ a „imunita“ podľa článku 11 protokolu tak, ako sú v ňom uvedené a z hľadiska cieľa, ktorý sledujú, zhodné?
2. Zahŕňa a pokrýva „imunita voči právomoci súdov“/„imunita“ podľa článku 11 protokolu okrem trestných konaní aj občianskoprávne žaloby podané proti členom Komisie poškodenými tretími stranami?
3. Je možné vzdať sa „imunity voči právomoci súdov“/„imunity“ komisára aj v súvislosti s občianskoprávnou žalobou, ktorá je proti nemu podaná, akou je žaloba v tejto veci? Ak je odpoveď kladná, kto má začať konanie o vzdaní sa imunity?
4. Majú súdy Európskej únie právomoc vysloviť sa o žalobe o mimozmluvnú zodpovednosť proti komisárovi, akou je žaloba v tejto veci?

Rozhodnuté a vyhlásené v Aténach 18. júna 2019

[omissis]